

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Uitgangspunten van het bron-en contactonderzoek voor de kinderopvang, primair onderwijs en voortgezet onderwijs

Auteurs:

29 januari 2021

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9

3721 MA Bilthoven

Postbus 1

3720 BA Bilthoven

www.rivm.nl

T 030 274 70 00

@rivm.nl

A. Vraagstelling

Naar aanleiding van de hoge incidentie van COVID-19 onder de Nederlandse bevolking werd vanaf 15 december 2020 een lockdown afgekondigd. Daarbij werden ook de kinderopvang, basisscholen en middelbare scholen gesloten, met uitzonderingen zoals voor kinderen van ouders met een cruciaal beroep ([noodopvang](#)), kinderen in een kwetsbare positie, en specifieke groepen in het [voortgezet onderwijs](#) ((voor)examenklassen op het VO en leerlingen die praktijklessen krijgen).

Als vervolg op de eerdere OMT adviezen heeft het Ministerie van VWS advies gevraagd aan het OMT over de voorwaarden voor een mogelijke heropening van kinderopvang en scholen. De vragen aan het OMT zijn:

*Kan het OMT in dat verband adviseren over het generiek kader dat is ontwikkeld en over **de uitgangspunten van het bron-en contactonderzoek voor de kinderopvang, primair onderwijs en voortgezet onderwijs?***

B. Inleiding

In het [OMT 95](#) is - als voorwaarde voor het veilig open stellen van de scholen- onder andere geadviseerd om de categorisering en operationalisering van het BCO op scholen uit te werken. In dit document worden de nieuwe uitgangspunten van het bron-en contactonderzoek uiteengezet.

Deze uitgangspunten kunnen worden toegepast zowel bij kinderen binnen als buiten school. Doordat kinderen onderling niet altijd 1,5 meter afstand hoeven (en kunnen) houden, worden hierdoor veel contacten op school en bij andere (groeps)activiteiten als categorie 2 contact (overig nauw contact) beschouwd. De kinderen krijgen nu allen een quarantaine advies. Dit geldt ook voor VO-kinderen die buiten school geen afstand hoeven te houden.

C. Uitgangspunten van het bron-en contactonderzoek

Als uitgangspunt bij het contactonderzoek bij een kind of medewerker op kinderopvang/school met COVID-19 geldt dat

1. Categorie 2 contacten: hiervoor geldt de contactduur van 15 minuten binnen de 1,5 meter **ook cumulatief** (binnen 24 uur) gerekend wordt. Hierdoor worden ook contacten die meerdere keren kort contact hebben gehad op een dag, gedefinieerd als categorie 2 contact. Dit geldt niet voor mensen die alleen langs elkaar lopen. De uitzondering voor kinderen dat zij als categorie 2 wel naar school mogen of naar sporten is opgeheven. Zij gaan conform het BCO-protocol (categorie 2) allemaal in quarantaine, met het advies om zich direct te laten testen (bij voorkeur met PCR), en op dag 5 (met PCR) na het laatste contact met de besmettelijke persoon (of eerder als er tussentijds klachten ontstaan). Als deze test op dag 5 na de laatste blootstelling negatief is, wordt de quarantaine opgeheven.
- 2.
3. Categorie 3 contacten: hierbij worden ook contacten gerekend die minder dan 15 minuten contact hadden binnen de 1,5 meter. In deze groep vallen ook contacten die meer dan 15 minuten in dezelfde ruimte waren met de index. Voor kinderen geldt dat kinderen die bij elkaar in de groep of klas zitten, categorie 3 contacten zijn. Categorie 3 contacten mogen naar school en sport, maar krijgen het advies om zich te laten testen, ook als zij geen klachten hebben, zodat infecties snel opgespoord worden. .

D. Advies

1. Het OMT adviseert om de voorgestelde uitgangspunten voor het BCO ook voor het onderwijs te laten gelden, met het advies deze z.s.m. in te laten gaan, ook op de noodopvang. Dit meer stringente BCO beleid kan leiden tot meer verzuim door quarantaine adviezen voor een hele klas/meerdere klassen/ school en buiten school. Echter, de maatregel om te testen op dag 5 bij cat 2 (en 3), betekent dat kinderen weer snel naar school mogen. Ook zijn de aanvullende maatregelen in het Generiek kader gericht op het beperken van het aantal cat 2 contacten. Mogelijk dat door een (snel) testbeleid ook verzuim verkort kan worden.
2. Dit BCO geldt ook voor de noodopvang waarbij dit juist groot verzuim erg ongewenst is, aangezien vele ouders met cruciale functies aanspraak maken op de noodopvang, en ook vanwege de groep kwetsbare kinderen. Mogelijk dat door een (snel) testbeleid dit verzuim verkort kan worden.
3. Omdat het toepassen van deze BCO uitgangspunten kunnen leiden tot (grootschalig) verzuim door quarantaine adviezen voor een hele klas/meerdere klassen/ school kan overwogen worden het BCO bij kinderen minder stringenter te maken wanneer de epidemiologische situatie dit weer toelaat of als blijkt dat de besmettelijkheid van kinderen en het risico op transmissie in de groep op 0-4 jaar, 6-12 jaar en 13-18 jaar verschillend en/of als laag wordt ingeschat.

4. Het OMT stelt voor om kinderen van 13-18 jaar ook te adviseren om zoveel mogelijk afstand te houden buiten school.

E. Eerdere adviezen van het OMT

OMT 97: aanpassing BCO protocol

Het OMT op 22 januari geadviseerd om het BCO aan te passen, met als doel om de impact van het BCO op de verspreiding van het virus te vergroten.

Het BCO wordt daarom per 1 februari aangepast, waarbij er aandacht is voor op grotere schaal testen van contacten en er een aanpassing is in de definiëring van de contacten. Sinds de aanvang van de COVID-19 epidemie golden voor kinderen aparte adviezen w.o. aangepaste testadviezen, afstandsregels en quarantaine regels. (zie onder C)

OMT 95: In verband met de opkomst van nieuwe varianten van SARS-CoV-2 die meer besmettelijk zijn en daardoor leiden tot een hogere R_t , en de hoge incidentie in de samenleving in het algemeen heeft het OMT aanvullende maatregelen geadviseerd over het afstand houden **op school** tussen kinderen in het voortgezet onderwijs, de uitvoering van het BCO op kinderopvang en school (zie [Handreiking contact- en uitbraakonderzoek COVID-19 bij kinderen \(0 t/m 12 jaar\)](#) en [Handreiking contact- en uitbraakonderzoek COVID-19 bij kinderen \(13 tot 18 jaar\)](#) (VO) als bijlage bij de LCI-richtlijn COVID-19, bedoeld voor GGD'en), en een Generiek Kader met maatregelen voor scholen om de transmissie op scholen te verminderen. In dit kader zijn onder andere de beperking van contacten (kinderopvang en school) en afstand houden (VO) beschreven.

Voor de lockdown golden de volgende regels

- Kinderen tot 13 jaar hoeven onderling en tot volwassenen geen 1,5 meter afstand te houden
- kinderen jonger dan 13 jaar, die aangemerkt waren als een categorie 2 contact (overig nauw contact), kregen een quarantaine advies, maar mochten wel sporten en naar school, mits zij geen klachten hebben. Dit is recent gewijzigd, en deze uitzondering is komen te vervallen.
- Kinderen jonger dan 13 die op de kinderopvang of school contact hebben gehad met een kind met COVID-19, werden alleen als categorie 2 contact (overig nauw contact) beschouwd als zij langdurig en intensief contact hebben gehad (dus niet op basis van > 15 minuten contact op <1m5 meter afstand). Dit is recent gewijzigd, en deze uitzondering is komen te vervallen.
- Kinderen van 13 t/m 17 jaar hoefden onderling geen afstand te houden. Dit is recent gewijzigd, en kinderen moeten op school zoveel mogelijk afstand houden. Dit advies is er niet voor situaties buiten school (thuis, sport, andere activiteiten).

De redenen voor de aparte adviezen bij kinderen zijn divers:

- Andere epidemiologie bij kinderen. Er werd een lagere incidentie gezien, minder ernstig beloop en minder verspreiding. Het risico op secundaire transmissie (kinderen onderling en van kinderen naar volwassenen) werd als laag ingeschat. Zie [Kinderen, school en COVID-19](#). Op dit moment staat deze inschatting ter discussie. zie Overwegingen

- Doordat kinderen onderling en tot volwassenen niet altijd afstand hoeven te houden, hebben deze kinderen veel contacten binnen de 1,5 meter. Dit geldt met name voor kinderen <13 jaar, maar ook voor jongeren buiten de schoolsetting. Hierdoor zullen bij het BCO rond een kind met COVID-19 veel contacten aangemerkt worden als categorie 2 contact (overig nauw contact, meer dan 15 minuten contact binnen de 1,5 meter), en het advies krijgen om in quarantaine te gaan. Dit kan leiden tot grootschalige quarantaine, wat buitenproportioneel werd gevonden vanwege het lage ingeschatte risico op secundaire transmissie (kinderen onderling en van kinderen naar volwassenen).
- Het uitvoeren van contactonderzoek in een klas en op school is praktisch erg gecompliceerd voor deze groep die geen afstand hoeft te houden. Daarom was ervoor gekozen in het eerdere BCO protocol om alleen kinderen die intensief en langdurig contact hebben gehad met een COVID-19 patiënt als categorie 2 contact aan te merken.
- Het welzijn van de kinderen, en het belang van onderwijs en sport voor kinderen. Door grootschalige quarantaine wordt dit mogelijk regelmatig onderbroken.

-

F. Overwegingen

Huidige inschatting van het risico op secundaire transmissie (kinderen onderling en van kinderen naar volwassenen). Is er een onderscheid te maken tussen 0-4 jaar/0-6 jaar, 4/6-12 jaar en 13-18 jaar?

Conclusie : Bij een hogere incidentie van het virus (door varianten of anderszins) zullen er meer introducties op scholen plaatsvinden. Of kinderen meer besmettelijk zijn door varianten van het SARS-CoV2 virus is nog moeilijk te beoordelen. Er zijn geen nieuwe inzichten over het risico op secundaire transmissie binnen en tussen leeftijdsgroepen: de kans op besmetting en verdere transmissie lijkt toe te nemen met leeftijd. Uit de UK is alleen bekend dat het kans op besmetting naar rato toeneemt per leeftijdsgroep. Dit betekent dat de kans in alle leeftijdsgroepen ongeveer hetzelfde verhoogd wordt; en dat dus de kans bij kinderen kleiner blijft dan bij volwassenen. Er is nog geen informatie over het risico op transmissie, afhankelijk van leeftijd.

Informatie over Lansingerland is nog niet beoordeeld.

G. Contactonderzoek in de praktijk

Kinderopvang en 0-4 jaar

Kinderen onderling en kinderen en volwassen houden geen afstand tot elkaar. Als er geen aanvullende maatregelen zijn om het aantal contacten per kind te beperken (of de grootte van de groep beperkt te houden) zijn al gauw alle kinderen op een groep een overig nauw contact (cat 2). En krijgen al deze kinderen een quarantaine advies, waardoor ze niet naar de opvang kunnen. Als zij negatief getest zijn op dag 5 na de blootstelling, wordt de quarantaine opgeheven.

Binnen de kinderopvang:

- de baby's en kinderen die samen slapen op korte afstand op de kinderopvang;
- de baby's en kinderen die in hetzelfde groepje waren ingedeeld, of met wie het kind heeft gespeeld;
- externe contacten op de opvang die in de besmettelijke periode nauw contact hadden, bijvoorbeeld luizenouders, logopedie, oppas, speelmaatjes
- Ook kan het zijn dat een kind een nauw contact is vanwege contact buiten kinderopvang, maar niet vanwege het contact op de kinderopvang. Zo zullen kinderen die met elkaar gespeeld hebben (thuis of buiten), categorie 2 contact zijn.

De andere contacten die meer dan 15 minuten in dezelfde ruimte maar op >1,5 m afstand waren van de besmettelijke persoon, worden beschouwd als categorie 3-contact. Afhankelijk van de context wordt alleen de groep of worden meerdere groepen geïncludeerd. Categorie 3 contacten mogen wel naar school en opvang, zij krijgen geen quarantaine advies.

Buiten de kinderopvang:

Ook kinderen die samen logeren en spelen met andere kinderen (dan die op de opvang) zijn vaak categorie 2 contact.

Gevolgen van BCO op kinderopvang

Indien veel kinderen in de groep waar een besmetting is geconstateerd bij het contactonderzoek als categorie 2-contact worden aangewezen (of bij >1 besmetting in de groep, of bij een cluster op de kinderopvang) kan dit tot gevolg hebben dat op indicatie van de GGD/arts infectieziektebestrijding een hele groep/meerdere groepen/ kinderopvang thuis moet blijven, uit praktische overwegingen en/of op advies van de GGD om doorgaande transmissie te voorkomen.

Basisschool groep 1 t/m 8 (4 t/m 12 jaar) (ook buitenschoolse opvang)

Kinderen onderling en kinderen en volwassen houden geen afstand tot elkaar. Als er geen aanvullende maatregelen zijn genomen om het aantal contacten per kind te beperken (of de grootte van de groep beperkt te houden) zijn al gauw alle kinderen op een groep een nauw contact (cat 2).

Op de school

- de kinderen die in hetzelfde groepje waren ingedeeld, of naast wie het kind 'vast' zit, of met wie het kind nauw heeft samengewerkt;
- de externe contacten op school die in de besmettelijke periode nauw contact hadden, bijvoorbeeld luizenouders, logopedie, leesouders etc.
- Ook kan het zijn dat een medeleerling een nauw contact is vanwege contact buiten school, maar niet vanwege de contact op school. Bijvoorbeeld in de thuissituatie of bij vrijetijdsbesteding

De andere contacten die meer dan 15 minuten in dezelfde ruimte maar op >1,5 m afstand waren van de besmettelijke persoon, worden beschouwd

als categorie 3-contact. Afhankelijk van de context wordt alleen de klas of worden meerdere klassen geïncludeerd.

Buiten school:

Ook kinderen die samen, spelen, (buiten) sporten, op clubjes of op scouting zitten, of op de buitenschoolse opvang zitten worden vaak als categorie 2 contact aangemerkt. Dit kunnen contacten zijn van verschillende scholen.

Gevolgen van BCO op basisschool

Indien veel leerlingen in de groep waar een besmetting is geconstateerd bij het contactonderzoek als categorie 2-contact worden aangewezen (of bij >1 besmetting in de groep, of bij een cluster op school) kan dit tot gevolg hebben dat op indicatie van de GGD/arts infectieziektebestrijding een hele groep/meerdere groepen/ school thuis moet blijven, uit praktische overwegingen en/of op advies van de GGD om doorgaande transmissie te voorkomen.

Voortgezet onderwijs klas 1 t/m 4-6 (12 t/m 16-18 jaar)

Leerlingen houden op school 1,5 m afstand tot elkaar. Medewerkers houden altijd minstens 1,5 meter afstand tot elkaar en tot de leerlingen. Afhankelijk van de aanvullende maatregelen is het aantal nauwe contacten per kind beperkt.

Binnen de school:

- de kinderen die in hetzelfde groepje binnen de klas waren ingedeeld waarbij geen 1,5 meter afstand is gehouden, of naast wie het kind 'vast' zit, of met wie het kind nauw heeft samengewerkt waarbij geen 1,5 meter afstand is gehouden
- NB; met name in de bovenbouw is er vaak een stamklas, waarbij leerlingen niet allemaal dezelfde vakken volgen, waardoor zij meer contacten hebben dan alleen hun stamklas. Andere contacten (buiten de klas) op school kunnen zijn kinderen uit andere klassen die in de pauze of bij andere activiteiten bij elkaar zijn.
- Ook kan het zijn dat een medeleerling een nauw contact is vanwege contact buiten school. Bijvoorbeeld bij vrienden die elkaar thuis of elders treffen, teamgenoten en contacten bij andere activiteiten.

De andere contacten die meer dan 15 minuten in dezelfde ruimte maar op >1,5 m afstand waren van de besmettelijke persoon, worden beschouwd als categorie 3-contact. Afhankelijk van de activiteiten van de leerling in de besmettelijke periode, wordt een klas of meerder groepen kinderen aangemerkt als categorie 3 contact.

Buiten school:

Schoolkinderen op het voortgezet onderwijs hoeven buiten geen 1,5 m afstand te houden. Al deze kinderen die elkaar thuis zien, samen sporten, op clubjes of op scouting zitten, zijn daarom vaak een categorie 2 contact. Dit zijn vaak contacten van verschillende scholen.

Gevolgen van BCO op voortgezet onderwijs

Indien veel leerlingen in de klas waar een besmetting is geconstateerd bij het contactonderzoek als categorie 2-contact worden aangewezen (of bij >1 besmetting in de klas, of bij een cluster op school) kan dit tot gevolg hebben dat op indicatie van de GGD/arts infectieziektebestrijding een hele klas/meerdere klassen/ school thuis moet blijven, uit praktische overwegingen en/of op advies van de GGD om doorgaande transmissie te voorkomen.